

Motion till riksdagen 2010/11:Ju252

av Jan Lindholm (MP)

Insatser mot barnsexturism

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga barn i andra länder ska utsättas för sexuell exploatering av personer från Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet mot barnsexturism även fortsättningsvis bör prioriteras hos Rikskriminalpolisen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheterna att anmäla misstanke om barnsexturism på ett förenklat sätt bör införas vid samtliga svenska beskickningar med en stationerad polissambandsman.

Bakgrund

Barns kroppar köps och säljs i sexuella syften på en global marknad. Efterfrågan är förutsättningen för denna handels existens. Offren förs antingen till sexköparna (trafficking) eller tillhandahålls på plats dit sexköparna åker (barnsexturism). Det uppskattas att tre miljoner barn årligen utnyttjas i samband med barnsexturism.¹ En försiktig uppskattning gör gällande att svenskar årligen gör 3 000–4 000 köp av sexuella tjänster från minderåriga utomlands.²

¹ Franske turismministern Léon Bertrand i ett uttalande från 2005.

² Forskarna Christian Diesen och Eva L Diesen har gått igenom samtliga polisanmälningar under 2004–2007. Under den aktuella perioden anmäldes ca 45 000 sexualbrott, varav 15 000 hänförde sig till sexualbrott mot barn under 15 år. Ca 1 procent av anmälningarna rörde sexualbrott begångna utomlands. Av de 322 anmälningar om sexualbrott utomlands (brotten i 6 kap. BrB och människohandel för sexuella ändamål samt barnpornografibrott) som analyserats kan konstateras att det förekommit fyra fall av kommersiell sexuell exploa-

Fel! Okänt namn på

Trots dessa hissnade siffror konstaterar professor i processrätt vid Stockholms universitet Christian Diesen och forskarmanuens Eva Diesen i en forskningsrapport 2008 att det i praktiken är riskfritt och straffritt att resa utomlands och begå sexuella övergrepp mot barn. Åtalsfrekvensen är tre procent vad gäller sexualbrott mot barn begångna utomlands. De aktuella fall som denna siffra baseras på rörde utredningen av brott som begåtts i de nordiska grannländerna, där både offer och förövare fanns i Sverige under utredningen, och alltså inte typfallen av barnsexturism. Men förövaren reser vanligtvis dit ”varan” tillhandahålls billigt och riskfritt.

”En äkta pedofil sitter inte vid gungorna i lekparken, luras inte med godispåse eller en bortsprungna katt. Det är för farligt och kan väcka misstanke. Han knullar ytterst sällan i Sverige.”³

Ett steg i rätt riktning är emellertid att Rikskriminalpolisen sedan januari 2009 med tillfälliga medel har fått möjligheten att utöka antalet tjänster från 1 till 4 för att förstärka arbetet mot barnsexturism. Utökningen möjliggjordes tack vare regeringens särskilda satsning mot människohandel och tjänsterna finansieras av bidrag från Operativa rådet. Den temporära utökningen av antalet tjänster har inneburit en reell möjlighet att verkställa ett konstruktivt brottsförebyggande arbete mot barnsexturism.

Trots att Sverige var det första landet i världen att införa en extraterritoriell lagstiftning som möjliggör att lagföra svenskar för bland annat sexualbrott mot barn begångna utomlands så finns det fortfarande ytterst få fällande domar i Sverige.

Huvudregeln är att brott ska beivras där de har begåtts, men i förhållande till andra brottsområden är skillnaden markant. En anledning till detta är att brottsområdet som sådant inte har varit och fortsättningsvis inte heller är ett prioriterat brottsområde. En annan anledning är att anmälningar av detta slag har lagts ner per automatik för att de har ansetts för svåra att utreda. Många gånger har inte ens den misstänkte hörts eller ens nåtts med informationen om att han eller hon varit misstänkt, vilket bidragit ytterligare till den gängse uppfattningen om att det är riskfritt att utnyttja barn sexuellt utomlands.

En annan beklagansvärd sak som forskningen visar är att anmälningsbenägenheten är mycket liten för att inte säga näst intill obefintlig när det gäller brott som barnsexturism. Vad avsaknaden av anmälningar från enskilda individer, som t.ex. medresenärer, beror på är okänt. En förklaring kan vara att de saknar kännedom om att det är olagligt och att det går att anmäla på plats och än mindre vet att det går att anmäla i Sverige. En annan anledning kan vara att man inte litar på den lokala polisen och inte känner till de olika anmälningskanalerna samt att det känns lönlöst att anmäla i Sverige för att anmälan inte

tering av barn. Av dessa fyra fall rör två fall anmälan om barnsexturism, enligt tidigare given definition.

³ Citat från ett brev skickat till Ecpat Sveriges ordförande 2007.

kommer att leda någonstans, i synnerhet om det rör sig om okända offer och förövare.

För att underlätta möjligheterna att anmäla har man exempelvis i Thailand inrättat en telefonfunktion för att kunna ta emot tips om barnsexturister. Det har skett i samverkan mellan den svenska polisen och den svenska ambassaden. Exemplet borde få fler efterföljare i länder där svensk barnsexturism är vanlig.

Sverige får kritik för att göra för lite på detta område och så sent som förra året fick Sverige kritik från FN:s barnrättskommitté för att göra för lite mot barnsexturism. FN:s barnrättskommitté underströk att Sverige måste ”increase its efforts to prevent and combat the worrying phenomenon of child sex tourism”.

Åtgärder

Sverige måste ta kritiken från FN på allvar och öka insatserna för att nå målet som det uttrycks i Handlingsplanen mot sexuell exploatering av barn: ”Inga barn i andra länder skall utsättas för sexuell exploatering av personer från Sverige.”

För att ytterligare understryka betydelsen av detta mål för de prioriteringar som görs på operativ nivå är det önskvärt att riksdagen påminner regeringen om denna formulering så som föreslås i motionens första hemställanspunkt.

Med anledning av att den förstärkning som gjorts bygger på en tillfällig finansiering men visat sig verkningsfull och effektiv menar jag att en permanent omprioritering är önskvärd. De resurser som finns hos Rikskriminalpolisen bör omprioriteras så att en permanentning av de fyra tjänster som nu tillfälligt upprätthålls kan göras. Detta bör riksdagen ge till känna för regeringen som sin uppfattning.

Den ovan redovisade verklighetsbeskrivningen understryker vikten av att möjligheterna att anmäla förbättras liksom att informationen om den möjligheten förbättras. Den telefonlinje som prövats i Thailand kan vara ett bra exempel på åtgärd. Metoder för förenklade möjligheter att anmäla misstanke om brott bör utvecklas på alla platser runt om i världen där den svenska barnsexturismen är utbredd och där svensk polis i form av en så kallad ”sambandsman” närvarar.

Stockholm den 25 oktober 2010

Jan Lindholm (MP)